

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΜΟΝΗ ΣΤΗ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

I. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η θεμελιώδης αρχή της μη δημιουργίας διακρίσεων βάσει της ιθαγένειας εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις εισαγωγής σε ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων όσον αφορά τα δίδακτρα ή των όρων που διέπουν τη χορήγηση βοήθειας για την κάλυψη των δίδακτρων αυτών. Στο θέμα αυτό, όλοι οι πολίτες της Κοινότητας πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως και οι πολίτες του οικείου κράτους μέλους. Εάν δεν πρόκειται περί εισαγωγής σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επικαλεστεί τον κανόνα αυτό (της μη διάκρισης) μόνον εφόσον είναι διακινούμενος εργαζόμενος ή μέλος της οικογένειας ενός διακινούμενου εργαζομένου. Π.χ. στην περίπτωση που το κράτος μέλος υποδοχής χορηγεί κάποιο επίδομα επιβίωσης". Πιο συγκεκριμένα, το γεγονός αυτό δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να ενεργούν με δική τους πρωτοβουλία για την παροχή επιχορηγήσεων και βοηθημάτων του είδους αυτού σε αλλοδαπούς πολίτες που κατοικούν στο έδαφός τους. Επιπλέον, ορισμένα επιδόματα και/ή βοηθήματα από το κράτος μέλος καταγωγής μπορούν να διατηρηθούν κατά τη διάρκεια διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής.

II. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Στην Αυστρία, η υποχρεωτική εκπαίδευση χωρίζεται σε γενικά και τεχνικά επαγγελματικά σχολεία. Η υποχρεωτική εκπαίδευση είναι διάρκειας 9 ετών και αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου μετά τη συμπλήρωση του 6ου έτους της ηλικίας του μαθητή. Όλα τα παιδιά που διαμένουν μόνιμα στην Αυστρία οφείλουν να παρακολουθήσουν τη γενική υποχρεωτική εκπαίδευση· όπου με τον όρο "μόνιμα" εννοείται μια παραμονή τουλάχιστον 6 μηνών. Σε περίπτωση που το διάστημα αυτό είναι μικρότερο, τα παιδιά μπορούν να παρακολουθούν το σχολείο, μετά από αίτηση των γονέων τους, δεν είναι όμως υποχρεωμένα να το πράξουν αυτό.

Η υποχρεωτική εκπαίδευση χωρίζεται σε τρία στάδια:

- την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (1η έως 4η τάξη) που παρέχεται στο δημοτικό (Volksschule/κατώτερο επίπεδο ή Grundschule)·
- τον πρώτο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (5η έως 8η τάξη) που παρέχεται σε Volksschule/ανώτερο επίπεδο, Hauptschule και Allgemeinbildende hphere Schule/κατώτερο επίπεδο·
- την 9η τάξη, για την οποία προβλέπεται η παρακολούθηση ενός Polytechnischer Lehrgang και της Allgemeinbildende hphere Schule/ανώτερο επίπεδο (ηλικίες 14-18).

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ

Η έναρξη του σχολικού έτους διαφέρει σε κάθε ομόσπονδο κρατίδιο, γενικά όμως διαρκεί από το Σεπτέμβριο έως τα τέλη Ιουνίου/αρχές Ιουλίου και χωρίζεται σε δύο εξάμηνα.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Η υποχρεωτική εκπαίδευση αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου μετά τη συμπλήρωση του 6ου έτους της ηλικίας ενός παιδιού. Τα παιδιά εγγράφονται, μετά από αίτηση, στο αρμόδιο σχολείο (συνήθως στον τόπο κατοικίας). Εκτός από την προϋπόθεση της μόνιμης διαμονής, πρέπει να διαπιστωθεί επίσης και η ικανότητα του παιδιού να παρακολουθήσει το σχολείο, δηλαδή το κατά πόσον το παιδί είναι ώριμο για το σχολείο. Σε περίπτωση που το παιδί κριθεί ανώριμο, η εγγραφή του στο σχολείο μπορεί να καθυστερήσει κατά ένα έτος.

Στον πρώτο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι προϋποθέσεις εισαγωγής στη Hauptschule και στην Allgemeinbildende hphere Schule είναι διαφορετικές. Ενώ για την εισαγωγή στη Hauptschule αρκεί η επιτυχής ολοκλήρωση

του τέταρτου σχολικού έτους, για την εισαγωγή στην Allgemeinbildende hphere Schule χρειάζεται ο μαθητής να επιτύχει στα μαθήματα Γερμανικά, Ανάγνωση και Μαθηματικά τους βαθμούς "πολύ καλά" ή "καλά". Εάν ο μαθητής δεν εισαχθεί αυτομάτως στην Allgemeinbildende hphere Schule έχει τη δυνατότητα να δώσει εισαγωγικές εξετάσεις.

ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Για τα δημόσια σχολεία υποχρεωτικής εκπαίδευσης δεν απαιτούνται διδάκτρα. Σε δημόσια εσωτερικά σχολεία υπολογίζονται οι δαπάνες για εκπαιδευτικό υλικό, για τη στέγαση, τη διατροφή και τη μέριμνα. Τα σχολικά βιβλία και η μεταφορά παρέχονται δωρεάν, μπορεί όμως να ζητηθεί και η καταβολή κάποιας εισφοράς.

ΓΛΩΣΣΕΣ

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Από την τρίτη τάξη του δημοτικού αρχίζει η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας (αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, κροατικά, σλοβένικα, ουγγαρέζικα, τσέχικα ή σλοβάκικα), χωρίς όμως να δίδεται ιδιαίτερο βάρος στη διδασκαλία της.

* Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: Γενικά, στη Hauptschule διδάσκονται τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα, αυξάνεται όμως η δυνατότητα εκμάθησης γαλλικών και ιταλικών. Σε μεθοριακές περιοχές προσφέρεται επίσης η δυνατότητα εκμάθησης σλοβένικων, κροατικών, ουγγαρέζικων, τσέχικων και σλοβάκικων. Στην Allgemeinbildende hphere Schule η διδασκαλία ξένης γλώσσας αρχίζει από το πρώτο έτος.

ΠΡΟΑΓΩΓΗ

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Οι πρώτες δύο τάξεις αποτελούν μια οργανική ενότητα. Όλοι οι μαθητές της πρώτης τάξης προάγονται αυτομάτως στη δεύτερη, ανεξάρτητα από τις κρίσεις στο τελικό τους ενδεικτικό. Γενικά, οι μαθητές προάγονται στην επόμενη τάξη όταν στο τελικό ενδεικτικό έχουν βαθμολογηθεί για όλα τα μαθήματα και σε κανένα από αυτά δεν έχουν το βαθμό "ανεπαρκώς". Οι μαθητές που δεν προάγονται μπορούν να επαναλάβουν την τάξη, εφόσον δεν υπερβαίνουν τα έτη που προβλέπονται για το εν λόγω είδος σχολείου (το πολύ 10 έτη).

* Πρώτος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Ο μαθητής προάγεται στην επόμενη τάξη εφόσον ολοκληρώσει επιτυχώς το προηγούμενο σχολικό έτος, δηλαδή όταν στο τελικό ενδεικτικό έχει βαθμολογηθεί για όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα και σε κανένα από αυτά δεν έχει το βαθμό "ανεπαρκώς". Σε περίπτωση που ο μαθητής λάβει σε ένα ή δύο υποχρεωτικά μαθήματα το βαθμό "ανεπαρκώς", μπορεί, στην αρχή της επόμενης σχολικής χρονιάς, να δώσει επαναληπτικές εξετάσεις. Εάν επιτύχει σε αυτές τότε προάγεται· εάν αποτύχει σε ένα από τα δύο μαθήματα, τότε η επιτροπή των καθηγητών αποφασίζει για το αν θα προαχθεί ή όχι.

ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

* Πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Στο τέλος κάθε σχολικού έτους, οι μαθητές λαμβάνουν ένα ενδεικτικό στο οποίο βαθμολογούνται οι επιδόσεις τους. Βάσει του ενδεικτικού κρίνεται κατά πόσον ένας μαθητής προάγεται στην επόμενη τάξη και κατά πόσον ολοκλήρωσε επιτυχώς την προηγούμενη τάξη ή πρέπει να την επαναλάβει.

* Πρώτος κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Οι μαθητές που ολοκληρώνουν επιτυχώς την τέταρτη τάξη της Hauptschule, λαμβάνουν ένα απολυτήριο που αποτελεί την προϋπόθεση για την εισαγωγή τους στο ανώτερο επίπεδο των γενικών και επαγγελματικών δευτεροβάθμιων σχολείων. Στο τέλος του κατώτερου επιπέδου της Allgemeinbildende hphere Schule οι μαθητές λαμβάνουν ένα απολυτήριο που τους επιτρέπει να εισαχθούν στο ανώτερο επίπεδο ή να μεταπηδήσουν σε έναν άλλο τύπο σχολείου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Για κάθε συντηρούμενο τέκνο, οι γονείς δικαιούνται επιδόματος τέκνου. Από την ένατη τάξη (ηλικία 14 περίπου ετών), οι μαθητές της μετα-υποχρεωτικής εκπαίδευσης που δεν μπορούν να διαμένουν με τους γονείς τους δικαιούνται επιδόματος οικοτροφείου. Από τη 10η τάξη μπορεί να χορηγείται σχολική υποτροφία. Επίσης, για άπορους μαθητές προβλέπονται ειδικές ενισχύσεις, για τη συμμετοχή τους σε μαθήματα χειμερινού σκι, σε εβδομάδες στην ύπαιθρο κλπ.

ΜΕΤΑ-ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στο δεύτερο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Polytechnischer Lehrgang(περίοδος φοίτησης 1 έτος), όπου συμμετέχουν μαθητές ηλικίας 14 και 15 ετών, οι οποίοι στη συνέχεια επιθυμούν να λάβουν επαγγελματική εκπαίδευση. Αντιστοιχεί στην ένατη τάξη·

- ανώτερο επίπεδο της Allgemeinbildende hphere Schule (τάξεις 9-12), αποτελεί συνέχεια του κατώτερου επιπέδου·
- Oberstufenrealgymnasium, που αποτελεί χωριστό επίπεδο της Allgemeinbildende hphere Schule (τάξεις 9-12)·
- εκπαιδευτικά ιδρύματα για νηπιαγωγούς και παιδαγωγούς "Bildungsanstalten für Kindergartenpädagogik and für Sozialpädagogik" (τάξεις 9-13)·
- επαγγελματικές σχολές.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ

Η διάρκεια του σχολικού έτους είναι ίδια με εκείνη του πρώτου κύκλου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Κάθε μαθητής, αφού φοιτήσει στις οκτώ πρώτες τάξεις του σχολείου, μπορεί να παρακολουθήσει την ένατη τάξη στο Polytechnischer Lehrgang (έτος επαγγελματικής προετοιμασίας) και να παρακολουθήσει προαιρετικά ένα δέκατο σχολικό έτος. Η μετάβαση από το κατώτερο επίπεδο στο ανώτερο πραγματοποιείται βάσει των κανόνων που ισχύουν για τις ετήσιες προαγωγές. Οι απόφοιτοι της Hauptschule πρέπει να πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη μετάβαση στην Allgemeinbildende hphere Schule, δηλαδή να διαθέτουν ενδεικτικό με υψηλή βαθμολογία στα υποχρεωτικά μαθήματα και μη βαθμό τουλάχιστον "ικανοποιητικά" στα μαθήματα επιλογής. Σε περίπτωση που οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος δεν πληρούνται, ο μαθητής μπορεί να δώσει εισακτήριες εξετάσεις.

ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Όπως και στον πρώτο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΓΛΩΣΣΕΣ

Τόσο στο Polytechnischer Lehrgang όσο και στην Allgemeinbildende hphere Schule η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας είναι υποχρεωτική, ενώ παρέχεται η δυνατότητα εκμάθησης και μιας δεύτερης ξένης γλώσσας.

ΠΡΟΑΓΩΓΗ

Επειδή η επαγγελματική προετοιμασία διαρκεί ένα έτος, δεν υπάρχουν διατάξεις για την προαγωγή στην επόμενη τάξη. Στην Allgemeinbildende hphere Schule ισχύουν οι ίδιοι κανόνες που ισχύουν για τον πρώτο κύκλο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του έτους επαγγελματικής προετοιμασίας (αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής δεν θα πρέπει να έχει σε κανένα μάθημα το βαθμό "ανεπαρκώς"), οι μαθητές λαμβάνουν ένα απολυτήριο. Σε περίπτωση αποτυχίας, οι μαθητές λαμβάνουν απλώς ένα πιστοποιητικό φοίτησης. Η Allgemeinbildende hphere Schule ολοκληρώνεται με τις εξετάσεις (Matura). Το απολυτήριο που χορηγείται αποτελεί προϋπόθεση για τη φοίτηση σε πανεπιστήμιο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Οι μαθητές του δεύτερου κύκλου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λαμβάνουν την ίδια οικονομική υποστήριξη με τους μαθητές της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Σε αυτόν τον εκπαιδευτικό τομέα περιλαμβάνονται τα πανεπιστήμια, τα πανεπιστήμια καλλιτεχνικών κατευθύνσεων, τα πολυτεχνεία και άλλα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα πανεπιστήμια προσφέρουν διπλώματα και διδακτορικούς τίτλους. Τα προγράμματα σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση ενός διπλώματος χωρίζονται γενικά σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος τελειώνει με τις πτυχιακές εξετάσεις. Στο δεύτερο μέρος, για την απόκτηση του διπλώματος, πρέπει πρώτα ο φοιτητής να υποβάλει μια διπλωματική εργασία, την οποία στη συνέχεια υπερασπίζεται. Η συνήθης διάρκεια φοίτησης ανέρχεται σε 8

εξάμηνα. Οι σπουδές σε πανεπιστήμια καλλιτεχνικών κατευθύνσεων ολοκληρώνονται με την απόκτηση διπλώματος και διαρκούν, κανονικά, 8 έως 16 εξάμηνα. Τα πολυτεχνεία έχουν εισαχθεί πρόσφατα (στο ακαδημαϊκό έτος 1994/95), οι σπουδές δε σε αυτά διαρκούν 8 εξάμηνα και ολοκληρώνονται με την απόκτηση διπλώματος. Υπάρχουν επίσης τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως διδασκαλικές ακαδημίες, επαγγελματικές ακαδημίες, ακαδημίες για κοινωνικούς λειτουργούς κ.α.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος, το οποίο χωρίζεται σε δύο εξάμηνα, αρχίζει την 1η οκτωβρίου και λήγει στα τέλη Ιουνίου.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Τίτλοι σπουδών: Μοναδική προϋπόθεση για την εισαγωγή στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το απολυτήριο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι κάτοχοι απολυτηρίου μπορούν να εγγραφούν σε ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της επιλογής τους. Οι πολίτες της ΕΕ πρέπει να διαθέτουν ένα ισοδύναμο απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Εισαγωγή: Για ορισμένους κύκλους σπουδών, και σε περίπτωση που στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση η διδασκαλία ορισμένων συναφών με τις εν λόγω σπουδές μαθημάτων ήταν ανεπαρκής ή ανύπαρκτη, πρέπει οι υποψήφιοι να δώσουν συμπληρωματικές εξετάσεις. Καθοριστικό ρόλο για αυτό παίζουν οι εκάστοτε διατάξεις του κράτους στο οποίο εκδίδεται το απολυτήριο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Για την εισαγωγή σε πανεπιστήμια καλλιτεχνικών κατευθύνσεων, οι υποψήφιοι πρέπει επίσης να διαθέτουν καλλιτεχνικό ταλέντο, πρακτικές εμπειρίες ή τις απαραίτητες σωματικές ικανότητες.

Numerus Clausus: Γενικά δεν υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των εισακτέων. Παρ' όλα αυτά, σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να περιοριστεί ο αριθμός των φοιτητών λόγω περιορισμένης δυναμικότητας των πανεπιστημίων.

Γλώσσες: Οι πολίτες της ΕΕ πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαρκή γνώση των γερμανικών.

ΔΙΔΑΚΤΡΑ

Οι αυστριακοί φοιτητές καθώς και φοιτητές από τα κράτη του ΕΟΧ δεν χρειάζεται να καταβάλουν διδάκτρα.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

* Αναγνώριση των τίτλων σπουδών για την εισαγωγή: Εφαρμόζεται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Ισοτιμία των Διπλωμάτων.

* Αναγνώριση των πτυχίων: Πληροφορίες σχετικά με την αναγνώριση από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ των πτυχίων που έχουν αποκτηθεί στην Αυστρία διατίθενται από τα κέντρα NARIC (κέντρα πληροφόρησης για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων σε εθνικό επίπεδο).

ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με την ολοκλήρωση των σπουδών και την απόκτηση διπλώματος απονέμεται ο τίτλος "Magister". Για την απονομή ενός ακαδημαϊκού τίτλου (Sponsion) ή ενός διδακτορικού τίτλου (Promotion) το πανεπιστήμιο εκδίδει ένα πιστοποιητικό στο οποίο αναφέρονται το είδος των σπουδών και το αντίστοιχο δίπλωμα. Φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους μπορούν να ζητήσουν την έκδοση ενός πτυχίου (Absolutorium). Η απόκτηση ενός ακαδημαϊκού τίτλου δεν αντιστοιχεί κατ' ανάγκη σε δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Επιδοτήσεις σπουδών: Ο δημόσιος τομέας και, εν μέρει, ο ιδιωτικός τομέας παρέχουν στους φοιτητές μια άμεση ή έμμεση ενίσχυση υπό διάφορες μορφές. Η έμμεση ενίσχυση χορηγείται ανεξάρτητα από την ανάγκη που έχει ο φοιτητής και αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος των κρατικών επιδοτήσεων. Στις έμμεσες ενισχύσεις συγκαταλέγονται οικογενειακά επιδόματα (δίδεται στους γονείς) και ασφαλιστικές και φορολογικές απαλλαγές για παιδιά που φοιτούν σε πανεπιστήμιο. Οι άμεσες ενισχύσεις αποτελούν ένα μικρό μόνο μέρος των κρατικών παροχών. Η χορήγηση των ενισχύσεων αυτών προϋποθέτει την ύπαρξη ανάγκης και έχει τη μορφή συμβολής στις δαπάνες των γονέων για τις σπουδές των παιδιών τους.

Επιλεξιμότητα: Οι σπουδαστές που αιτούνται επιδότηση σπουδών ελέγχονται όσον αφορά την οικονομική τους κατάσταση και τις επιδόσεις τους. Το εκάστοτε χορηγούμενο ποσό εξαρτάται από τις οικονομικές δυνατότητες των γονέων και την οικογενειακή κατάσταση. Ένα σημαντικό κριτήριο αποτελεί το κατά πόσον οι σπουδαστές μπορούν να διαμένουν με τους γονείς τους ή αν πρέπει να διαμένουν στον τόπο που σπουδάζουν. Έγγραφοι σπουδαστές δικαιούνται υψηλότερο επίδομα.

Πολίτες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνουν παρόμοια ενίσχυση βάσει των κοινοτικών κανόνων που αναφέρονται στο τμήμα Ι.1 του παρόντος εγγράφου.

Δυνατότητα μεταβίβασης: Εκτός από τις επιδοτήσεις σπουδών, οι σπουδαστές δικαιούνται και μια υποτροφία εκπατρισμού για δύο εξάμηνα. Αυτός ο χρόνος σπουδών πρέπει να συνυπολογίζεται και μπορεί να εκτελεστεί μετά την πρώτη διπλωματική εξέταση. Το επίδομα που χορηγείται για σπουδές στο εσωτερικό συνεχίζει να καταβάλεται και για σπουδές στο εξωτερικό.

ΙΙΙ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Εκπαιδευτικό σύστημα

Εθνικός οργανισμός EURYDICE Eurydice Unit

Bundesministerium für Unterricht und Kulturelle Angelegenheiten

Abteilung 1/6b Minoritenplatz 5 A-1014 Wien

τηλ.: (43-1) 531.20.35.20 (43-1) 531.20.35.47 φαξ: (43-1) 531.20.35.35

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εθνικός οργανισμός COMENIUS

Büro für Europäische Bildungskooperation/SOKRATES-Büro/ΦΑΔ

Schreyvogelgasse 2 A-1010 Wien

τηλ.: (43-1) 534.08.21 φαξ: (43-1) 534.08.50

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εθνικός οργανισμός ERASMUS

Büro für Europäische Bildungskooperation/SOKRATES-Büro/ΦΑΔ

Schreyvogelgasse 2 A-1010 Wien

τηλ.: (43-1) 534.08.10 , (43-1) 534.08.21 φαξ: (43-1) 534.08.20 , (43-1) 534.08.50

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

NARIC (Δίκτυο Εθνικών Κέντρων Πληροφοριών για την Ακαδημαϊκή Αναγνώριση των Διπλωμάτων)

Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst

Abteilung I/B/15 Rosengasse 4 A-1014 WIEN

τηλ.: (43-1) 531.20.59.20 φαξ: (43-1) 531.20.62.05

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Ι. Πληροφορίες σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο

Η συνθήκη ΕΚ (άρθρο 8Α) προβλέπει ότι κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών. Κάθε πολίτης της Ένωσης που προτίθεται να διαμείνει για διάστημα άνω των τριών μηνών σε άλλο κράτος μέλος, υποχρεούται να έχει άδεια διαμονής. Το έγγραφο αυτό, το οποίο απλώς επιβεβαιώνει το δικαίωμα διαμονής που έχουν όλοι οι πολίτες της Ένωσης, εκδίδεται με την υποβολή ορισμένων δικαιολογητικών τα οποία διαφέρουν ανάλογα με την προσωπική κατάσταση του αιτούντος.

II. Πληροφορίες σχετικά με τις διατυπώσεις στη Πορτογαλία

Εφόσον σκοπεύετε να παραμείνετε στη Πορτογαλία για περισσότερους από τρεις μήνες, πρέπει να ζητήσετε άδεια διαμονής στο συντομότερο δυνατό μετά την άφιξή σας. Η αίτησή σας θα εξεταστεί από τη διεύθυνση ή το τοπικό τμήμα του τμήματος αλλοδαπών και συνόρων (Serviço de Estrangeiros e Fronteiras) του τόπου διαμονής σας. Για να εντοπίσετε την αρμόδια αρχή για την περίπτωση σας, μπορείτε να απευθυνθείτε στον δήμο του τόπου διαμονής σας, ή στην αντίστοιχη τοπική αρχή (βλ. κέντρο πληροφοριών σημείο IV). Έγγραφα που πρέπει να υποβληθούν με την αίτησή σας: Μαζί με την αίτηση άδειας διαμονής, πρέπει να υποβάλετε έγκυρο δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, δύο φωτογραφίες διαβατηρίου. Ανάλογα με το καθεστώς σας (μισθωτός, σε αναζήτηση απασχόλησης, ανεξάρτητος εργαζόμενος, συνταξιούχος, οικονομικά ανενεργός, φοιτητής), θα σας ζητηθεί να υποβάλετε διάφορα έγγραφα κατά τη διαμονή σας στη Πορτογαλία: Οι μισθωτοί πρέπει να υποβάλουν βεβαίωση πρόσληψης από τον εργοδότη τους που να πιστοποιεί ότι θα τους απασχολήσει, ή πιστοποιητικό απασχόλησης· Όσοι εγκαθίστανται ως ανεξάρτητοι εργαζόμενοι θα πρέπει να αποδείξουν το καθεστώς τους, με την εγγραφή τους σε επαγγελματική ένωση, τον αριθμό ΦΠΑ τους ή την εγγραφή σε εμπορικό μητρώο· Όσοι παρέχουν υπηρεσίες θα πρέπει να αποδείξουν ότι μετακινούνται στη Πορτογαλία για να δεχτούν ή να παράσχουν υπηρεσίες. Οι μισθωτοί και οι ανεξάρτητοι εργαζόμενοι είναι πιθανόν να μην χρειαστεί να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαρκείς ίδιους πόρους. Εφόσον παραμείνετε στη Πορτογαλία αφού εργαστήκατε εκεί, είτε ως μισθωτός είτε ως ανεξάρτητος εργαζόμενος, θα πρέπει να υπάγεστε σε μια από τις παρακάτω περιπτώσεις: α) παύσατε να εργάζεστε είχατε φθάσει την ηλικία συνταξιοδότησης βάσει της πορτογαλικής νομοθεσίας, εργαστήκατε τουλάχιστον τους 12 τελευταίους μήνες στη Πορτογαλία και διαμείνατε στη χώρα αυτή σε συνεχή βάση για τουλάχιστον τρία έτη· β) ζήσατε στη Πορτογαλία σε μόνιμη βάση για τουλάχιστον δύο έτη και χρειάστηκε να διακόψετε την επαγγελματική σας δραστηριότητα λόγω μόνιμης ανικανότητας. Εφόσον η ανικανότητα αυτή οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ασθένεια που σας δίνει το δικαίωμα σε επίδομα το οποίο καταβάλλεται ολόκληρο ή εν μέρει από πορτογαλικό δημόσιο οργανισμό, δεν τίθενται προϋποθέσεις διαμονής. Στις δύο αυτές περιπτώσεις, δεν απαιτείται περίοδος διαμονής και παύει να ισχύει η προϋπόθεση της απασχόλησης για τους δώδεκα τελευταίους μήνες τουλάχιστον εφόσον ο/η σύζυγός σας είναι πορτογάλος υπήκοος ή έχασε την πορτογαλική ιθαγένεια λόγω του γάμου του/της· γ) αφού ζήσατε και εργαστήκατε στη Πορτογαλία σε μόνιμη βάση για τρία έτη, συνεχίσατε την εργασία σας σε άλλο κράτος μέλος (παραμεθόριοι εργαζόμενοι) διατηρώντας τη διαμονή σας στη

Έχετε το δικαίωμα, για περίοδο δύο ετών από τη στιγμή που μεσολαβεί μία από τις προαναφερθείσες αλλαγές, να ασκήσετε το δικαίωμα διαμονής σας στη χώρα. Εάν είστε συνταξιούχος και εργαζόσταν προηγουμένως σε άλλο κράτος μέλος ή δεν είστε οικονομικά ενεργός, θα πρέπει να αποδείξετε ότι διαθέτετε ασφάλιση ασθένειας και επαρκείς πόρους. Επαρκές θεωρείται το εισόδημα που είναι τουλάχιστον ίσο με το επίδομα ένταξης των νέων συν το κατώτατο όριο πόρων που συνδέεται με την παροχή αυτή. Σήμερα, το σύνολο των δύο αυτών ποσών ανέρχεται σε 52.760 εσκούδος. Στην περίπτωση που δεν έχετε μεταφέρει την κοινωνική σας ασφάλιση από τη χώρα καταγωγής σας στη Πορτογαλία, θα πρέπει να διαθέτετε ασφάλιση ασθένειας. Εάν οι ασφαλιστικές εταιρείες αρνούνται να σας ασφαλίσουν επειδή είστε άνω των 65 ετών, θα πρέπει να υποβάλετε αυτήν την αρνητική δήλωση. Εάν είστε φοιτητής, θα πρέπει να αποδείξετε ότι είστε εγγεγραμμένος σε αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό οργανισμό και ότι καλύπτεσθε από ασφάλιση ασθένειας. Θα πρέπει να βεβαιώσετε, μέσω σχετικής δήλωσης ή τουλάχιστον αντίστοιχου εναλλακτικού τρόπου, ότι διαθέτετε επαρκείς πόρους ώστε να μην επιβαρύνετε οικονομικά το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Τα μέλη της οικογένειάς σας που έχουν επίσης δικαίωμα διαμονής (οδηγός "Το δικαίωμα διαμονής σε μια άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης" εξηγεί ποιά από τα μέλη της οικογένειάς σας έχουν το δικαίωμα αυτό) πρέπει να υποβάλουν, εκτός από τα έγγραφα που ζητούνται συνήθως (δελτίο ταυτότητας ή διαβατήριο, δύο φωτογραφίες διαβατηρίου) τα ακόλουθα: έγγραφο που να αποδεικνύει τη συγγενική σχέση μαζί σας· αν τα μέλη της οικογένειας δεν έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, θεώρηση (όταν είναι απαραίτητο)· έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι τα εν λόγω πρόσωπα εξαρτώνται οικονομικά από σας (δεν ισχύει για τη σύζυγο και τα παιδιά κάτω των 21 ετών)· αν είστε συνταξιούχος ή οικονομικά ανενεργός, απόδειξη ότι διαθέτετε επαρκείς πόρους για σας και την οικογένειά σας και ότι όλα τα μέλη της οικογένειάς σας καλύπτονται ασφαλιστικά. αν είστε φοιτητής, απόδειξη ότι όλα τα μέλη της οικογένειάς σας καλύπτονται ασφαλιστικά.

Το δικαίωμα διαμονής των μελών της οικογένειάς σας θα εξαρτάται από το δικό σας δικαίωμα διαμονής.

Συμπληρωματικές πληροφορίες:

Μετά την υποβολή της αίτησης για άδεια διαμονής, μόλις υποβληθούν τα απαραίτητα έγγραφα θα σας χορηγηθεί τίτλος διαμονής. Οι άδειες διαμονής ισχύουν για περιορισμένο χρονικό διάστημα (βλ. οδηγό "Το δικαίωμα διαμονής σε μια άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης" για λεπτομέρειες). Σε ό,τι αφορά τους συνταξιούχους που έχουν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος και τους ανενεργούς, η κοινοτική νομοθεσία προβλέπει τη χορήγηση μιας πρώτης άδειας διαμονής διάρκειας ισχύος πέντε ετών, με δυνατότητα επικύρωσης μετά τα δύο πρώτα έτη ισχύος. Στα μέλη της οικογένειάς σας που σας συνοδεύουν θα χορηγηθούν άδειες διαμονής της ίδιας διάρκειας με τη δική σας. Εφόσον σας χορηγηθεί άδεια διαμονής ως μισθωτού, έχετε το δικαίωμα αλλαγής του καθεστώτος κατά τη διάρκεια ισχύος της, για παράδειγμα με το να εγκατασταθείτε ως ανεξάρτητος εργαζόμενος. Μπορείτε να ανανεώσετε την άδεια σας διαμονής ακολουθώντας τις ίδιες διατυπώσεις που ίσχυαν για την πρώτη αίτησή σας (αναφέροντας τυχόν αλλαγές στο καθεστώς σας), μόνο που αυτή τη φορά δεν χρειάζεται να υποβάλετε δήλωση καλής διαγωγής, θεώρηση, ή απόδειξη ότι οι ανιόντες/κατιόντες της οικογένειάς σας έχουν συγγενικό δεσμό με σας. Πρέπει να υποβάλετε αίτηση για την ανανέωση της άδειάς σας έναν μήνα πριν από τη λήξη της. Η άδεια διαμονής ανανεώνεται για πέντε έτη, εκτός από την περίπτωση φοιτητών ή προσώπων που έχουν παραμείνει άνεργοι παρά τη θέλησή τους για περισσότερους από δώδεκα συνεχόμενους μήνες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η ανανέωση μπορεί να περιοριστεί σε ένα έτος, και οι αρχές μπορούν να αρνηθούν την εκ νέου ανανέωση αν παραμένετε άνεργος κατά την επόμενη λήξη της άδειας διαμονής σας. Το κόστος έκδοσης και ανανέωσης της άδειας διαμονής είναι το ίδιο με ό,τι πληρώνει ένας πορτογάλος υπήκοος για την έκδοση δελτίου ταυτότητας (σήμερα το σχετικό τέλος ανέρχεται σε 300 εσκούδος).

III. Μέσα προσφυγής

Εφόσον η αίτηση χορήγησης ή ανανέωσης της άδειας διαμονής απορριφθεί ή εφόσον εκδοθεί διαταγή απέλασής σας, πρέπει να σας κοινοποιηθούν οι λόγοι για τη σχετική απόφαση, εκτός αν πρόκειται για λόγους κρατικής ασφάλειας. Οι πιθανοί λόγοι για την απόρριψη της αίτησής σας αναφέρονται στον οδηγό "Το δικαίωμα διαμονής σε μια άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης". Έχετε τα ίδια δικαιώματα προσφυγής όπως και οι πορτογάλοι υπήκοοι σε ό,τι αφορά τις διοικητικές αποφάσεις. Δεν μπορούν να σας αρνηθούν τη χορήγηση άδειας διαμονής μόνο για τον λόγο ότι τα έγγραφα ταυτότητας με τα οποία εισήλθατε στην χώρα έχουν λήξει.

Διεξαγωγή της διαδικασίας:

Κατά της απόφασης απόρριψης της αίτησής σας για χορήγηση πρώτης άδειας διαμονής ή της ανανέωσής της μπορεί να υποβληθεί ιεραρχική διοικητική προσφυγή (recurso hierarquico) και/ή δικαστική προσφυγή (recurso contencioso). Η ιεραρχική προσφυγή θα πρέπει να υποβληθεί στο Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης εντός 30 ημερών από την κοινοποίηση της απόρριψης της αίτησής σας για άδεια διαμονής. Η υποβολή της προσφυγής έχει ανασταλτικό χαρακτήρα για την εν λόγω απόφαση, εκτός από περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να αποφασίσει εντός 30 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της προσφυγής. Η προθεσμία αυτή παρατείνεται σε 90 ημέρες εάν η σχετική διαδικασία χρειάζεται πρόσθετη διερεύνηση. Εάν δεν έχει εκδοθεί απόφαση εντός της προθεσμίας αυτής, θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί. Η προσφυγή θα πρέπει να υποβληθεί από εσάς τον ίδιο ή τον εκπρόσωπό σας, στη γραμματεία του Πρωτοβάθμιου διοικητικού δικαστηρίου εντός 2 μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόρριψης της αίτησής σας για άδεια διαμονής, ή της ημερομηνίας απόρριψης της ιεραρχικής προσφυγής. Η παράσταση δικηγόρου είναι υποχρεωτική. Απόφαση απέλασης δεν μπορεί να ληφθεί παρά μετά από προηγούμενη γνωμοδότηση αρχής διαφορετικής από την αρμόδια αρχή για την λήψη αυτής της απόφασης. Η υπηρεσία αλλοδαπών και συνόρων προετοιμάζει τον φάκελο, τον διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή και σας ενημερώνει ώστε να μπορέσετε να προετοιμάσετε την υπεράσπισή σας. Και στην περίπτωση αυτή είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου. Κατά της απόφασης αυτής μπορείτε να προσφύγετε στα δευτεροβάθμια δικαστήρια και το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο. Μπορείτε να τύχετε νομικής συνδρομής, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και μπορείτε να ζητήσετε τη συνδρομή διερμηνέα.

Κοινοτικά κείμενα αναφοράς: μισθωτοί (κανονισμός 1612/68 και οδηγία 68/360)· ανεξάρτητοι επαγγελματίες (οδηγία 73/148)· συνταξιούχοι που διαμένουν στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους αφού άσκησαν επαγγελματική δραστηριότητα (κανονισμός 1251/70 και οδηγία 75/34)· συνταξιούχοι που άσκησαν επαγγελματική δραστηριότητα στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους (οδηγία 90/365)· οικονομικά ανενεργά πρόσωπα (οδηγία 90/364)· σπουδαστές (οδηγία 93/96)· μέτρα που λήφθηκαν για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφάλειας και δημοσίας υγείας (οδηγία 64/221).

Εθνικά κείμενα αναφοράς: Decreto-Lei n° 60/93 της 3/03/93 (DR της 3/03/93, Serie IA, n°52) σχετικά με το νομικό καθεστώς εισόδου, διαμονής και εξόδου από την πορτογαλική επικράτεια για τους υπηκόους των κρατών μελών της

Ευρωπαϊκής Ένωσης: Decreto-Lei n° 59/93, της 3/03/93 (DR της 3/03/93, Serie IA, n°52), και Decreto Regulamentar n° 43/93 της 15/12/93 (DR της 15/12/93, Serie IB, n° 291).

IV. Χρήσιμες διευθύνσεις:

Ministère de l'Administration Interne (Intérieur) Serviço de Estrangeiros e Fronteiras

R. Conselheiro José Silvestre Ribeiro, n°4 1600 Lisboa

Tel: (ligne Bleu): +351-1-7155268/7155270)